

delen med valuta overstiger 1.000 mia. \$ om dagen; men hver gang der handles valuta for 2,50 kr. til handel og turisme, handles der for 97,50 kr. til spekulation.

I langt de fleste handler er der ingen kontanter på bordet. Som oftest er det bare udviklede gældsbeviser, der sælges. Man lover hinanden at købe og sælge valuta, værdipapirer og råvarer til en bestemt pris en anden dag. Der er tale om nogle enorme væddemål, hvor der væddes om udsving i priser, og væddemålene skrues sammen i nogle komplicerede konstruktioner, så selv de, der laver dem, ikke er i stand til at overskue, hvad der kommer ud af det. Spørg bare MD Foods og Bikuben, som blev uenige om, hvem der skulle betale et tab på over 300 mio. kr., som skyldtes spekulation.

Konstruktionerne er så risikable, at selv spekulanternes ukronede konge, George Soros, der tjente 1 mia. \$ på en enkelt valutaspækulation, nu advarer mod dem. Hans udtalelse kom i forbindelse med en høring i den amerikanske Kongres sidste år. Kongressen var simpelt hen bange for, at hele den amerikanske finansielle sektor skulle bryde sammen, og her er man altså mere bekymret end vores økonomiminister.

Den danske finansverden forsøger at følge med. Det siges, at der i øjeblikket er en kraftig stigning i beskæftigelsen hos børsmæglerne. Der er mangel på arbejdskraft, lønningerne stiger, og mon ikke vi en af dagene får en henvendelse til arbejdsministeren om dette alvorlige flaskehalsproblem? Der er angiveligt beskæftiget 2.000 personer med dette unyttige arbejde, og det er ikke bare unyttigt; det er også farligt. Vi ser jo, hvordan spekulationen i visse perioder ryster hele det internationale samfund, og hvordan nogle lande kastes ud i dybe kriser. I rolige perioder er børserne derimod bare det daglige termometer, som registrerer, om pengemændene er tilfredse med udviklingen.

Jeg tror, at det såkaldte hensyn til markedet meget ofte bruges som en dårlig undskyldning. 5 mia. kr. fra eller til på finansloven spiller ikke nogen rolle i det spil. Men hvis vi for alvor vil forsøge at gennemføre betydelige ændringer i dansk politik, hvis vi for alvor vil føre en politik til gavn for miljøet og beskæftigelsen, er jeg sikker på, at vi får kraftige reaktioner fra pengemændene, og det er derfor, vi må have begrænset deres magt. Hvorfor accepterer vi overhovedet deres regime?

Selvfølgelig skal der være handel med varer mellem landene, og selv om jeg er uenig, forstår

jeg godt det synspunkt, at forøget handel er godt, fordi vi så får de bedste og de billigste varer. Men det argument gælder ikke, når vi taler om fri handel med penge, og det kan vi se ved at betragte realrenten. Set i forhold til inflationen er renten langt højere i dag end i 1960'erne og 1970'erne, før kapitalbevægelserne blev liberaliseret. Argumentet rækker ikke, og slet ikke når vi ser, hvilke kræfter der er sluppet løs.

Engang sagde man, at hvis Bresnjev nøs i Kreml, blev kommunisterne i Danmark forkølede. På det område, vi diskuterer i dag, er det sådan, at falder den amerikanske præsident ned ad en trappe i Det Hvide Hus og brækker benet, stiger renten i København. Det er den slags mangel på logik, der må stoppes, og vi mener, det er muligt at gøre det.

Man kan genindføre enkelte af de gamle restriktioner på handel med valuta, for så vil der simpelt hen blive færre mennesker beskæftiget med det og den mængde valuta, der er i cirkulation og kan handles, blive mindre. Både i EU og i andre lande har man også diskuteret muligheden for at indføre en afgift på handel med valuta og andre værdipapirer. Den behøver ikke at være ret stor, og den kan være helt uden betydning for den nyttige veksling af penge; men alligevel vil den sætte et reelt stop for de store og udviklede konstruktioner, hvor der spekuleres i meget små marginaler.

Men det er jo bedst, hvis den slags bliver indført globalt via OECD eller i Unionen. Vi kunne godt tænke os, at regeringen ville give et tilsagn i dag om i hvert fald at rejse debatten om, hvorvidt man på en eller anden måde, f.eks. med en afgift, kan gøre noget for at begrænse spekulationen. Men for den sags skyld kunne vi jo bare indføre den her i Danmark, gå forrest og måske forhindre, at mindre, danske selskaber kaster sig ud i eventyr.

Formentlig er det på kort sigt umuligt at begrænse den globale spekulation effektivt, og derfor bør vi overveje, hvad der kan gøres for at begrænse skadevirkningerne. Vi kunne tage udgangspunkt i de problemer, den almindelige dansker får, når de store spekulanter går i krig. Og hvad er så problemet? Det er ikke noget problem for den almindelige dansker, at den ene spekulant tør spekulere, og at den anden spekulant får et antal millioner, for det må de selv om.

Men vi mærker det, når de slås på finansmarkederne, i det øjeblik renten stiger som led i Nationalbankens indsats mod spekulanterne. Når det, der foregår på finansmarkederne, medfører